

Sygn. akt I AGa 528/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grzegorz Krężolek (spr.)
Sędziowie:	SSA Paweł Czepiel SSA Jerzy Bess
Protokolant:	st. sekr. sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2020 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. w K.

przeciwko M. Ł. (1), M. Ł. (2)

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 29 sierpnia 2018 r. sygn. akt VII GC 8/18

1. zmienia zaskarżony wyrok nadając mu treść :

„I. zasądza od pozwanych M. Ł. (1) i M. Ł. (2) solidarnie, na rzecz strony powodowej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. kwotę 141.253,42 zł (sto czterdzieści jeden tysięcy dwieście pięćdziesiąt trzy złote 42/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, poczynszy od dnia 11 sierpnia 2017 r. do dnia zapłaty, przy czym w zakresie tej należności pozwani odpowiadają solidarnie z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w K., zobowiązaną wobec powódki na podstawie nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym przez Sąd Okręgowy w K. w dniu 21 września 2017 r., sygn. akt(...)

II. w pozostałym zakresie postępowanie umarza,

III. zasądza od pozwanych na rzecz strony powodowej solidarnie kwotę 12.958 zł (dwanaście tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt osiem złotych) tytułem kosztów procesu, przy czym w zakresie kwoty 5.485,25 zł pozwani odpowiadają solidarnie z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w K., zobowiązaną wobec powódki na podstawie wskazanego w punkcie I nakazu zapłaty ,

IV. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kielcach, na rzecz adwokata K. K. kwotę 4.428 zł (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem złotych) w tym 828 zł podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną pozwanym z urzędu.”;

2. oddala apelację pozwanych;

3. zasądza od M. Ł. (1) i M. Ł. (2) solidarnie kwotę 8.261 zł (osiem tysięcy dwieście sześćdziesiąt jeden złotych), tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

4. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kielcach na rzecz adwokata K. K. kwotę 3.321 zł (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden złotych), w tym 621 zł podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną pozwanym z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Paweł Czepiel SSA Grzegorz Krężolek SSA Jerzy Bess

Sygn. akt : I AGa 528/18

UZASADNIENIE

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. , w pozwie skierowanym przeciwko M. Ł. (2) M. Ł. (1) oraz (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K. / poprzednio w P./ domagała się solidarnej zapłaty kwoty 143.403,42 zł z ustawowymi odsetkami za okres od 11 sierpnia 2017 r. do dnia zapłaty oraz obciążenia pozwanych kosztami procesu.

Uzasadniając żądanie wskazała , iż na podstawie umowy nr (...) r. z dnia 30 marca 2015 r. wynajmowała pozwanej spółce (...) sprzęt budowlany, wystawiając sukcesywnie faktury VAT, w których określany był rodzaj wynajmowanego sprzętu, czas najmu, należny czynsz za wynajem oraz wskazywany 30 dniowy termin zapłaty.

Najemczyni, poczynając od faktury nr (...) z dnia 31.10.2016 r. zaprzestała regulowania należności czynszowej . Łącznie niezapłaconymi pozostawały należności z 43 faktur na ogólną kwotę 144.753,42 zł.

Spółka (...) dwukrotnie wzywała dłużniczkę do zapłaty zaległości wraz z odsetkami. Po drugim wezwaniu (...) wpłaciła na poczet zaległości w sumie 1.350 zł. Wpłaty te zaliczone zostały przez powódkę na poczet należności głównej. Zatem do zapłaty pozostaje suma dochodzona pozwem.

Odpowiedzialność pozwanych M. i M. Ł. (1) za dług (...) ma swoją podstawę w umowie poręczenia za nie , która została zawarta pomiędzy powódką a nimi w dniu 29 listopada 2016 r.

W dniu 21 września 2017 r., Sąd Okręgowy w Kielcach wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, którym uwzględnił żądanie pozwu w całości , który uprawomocnił się - wobec jego nie zaskarżenia - wobec spółki (...).

W sprzecznie od tego orzeczenia M. Ł. (2), zaskarżając je w całości domagał się oddalenia powództwa oraz obciążenia strony przeciwnej kosztami postępowania.

Podniósł, że w okresie obowiązywania umowy o najem sprzętu z dnia 30 marca 2015 roku, na dzień udzielenia poręczenia były przeterminowane należności z 10 faktur za okres od lipca do września 2016 r. na łączną kwotę 88.398,98 zł i to tego zobowiązania głównego dotyczyła umowa z 29 listopada 2016r

Zobowiązania to (...) spółka z o.o. zaspokoiła w całości w dniu 1 lutego 2017 r, wobec czego pozwany jest wolny od odpowiedzialności wobec powódki. Jego dług wobec p niej nie istnieje także dlatego , że umowa poręczenia jest nieważna. Obejmowała ona bowiem także zobowiązania przyszłe , które nie były określone kwotowo.

Jako zarzut ewentualny pozwany podniósł argument przedwczesności żądania argumentując, że spółka (...) na bieżąco spłaca swoje zobowiązania wobec (...) wynikające z umowy stron z dnia 30 marca 2015r. Wobec tego wierzytelność dochodzona powiewem wobec M. Ł. (2)[i jego żony] nie jest jeszcze wymagalna.

M. Ł. (1), także domagając się oddalenia powództwa i przyznania kosztów postępowania, podnosząc te same zarzuty, ponadto wskazywała, że w dniu zawarcia umowy poręczenia z dnia 29 listopada 2016 roku nie była członkiem zarządu spółki (...).

Odpowiadając na te zarzuty strona powodowa uznawała je za niezasadne i podtrzymując żądanie pozwu w szczególności twierdziła, że podnoszona przez M. Ł. (2) zapłata przez (...) kwoty 88.398,98 zł dotyczyła należności za inne okresy najmu sprzętu, a wobec tego pozostaje nieistotną z punktu widzenia oceny dochodzonego pozwem roszczenia.

Wyrokiem z dnia 29 sierpnia 2018r, Sąd Okręgowy w Kielcach :

- zasądził od M. Ł. (2) i M. Ł. (1) solidarnie na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. kwotę 57.043,12 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 11 sierpnia 2017 r. do dnia zapłaty, przy czym wskazał, iż pozwani odpowiadają za to zobowiązanie solidarnie z (...) Sp. z o.o. w K., w stosunku do której został wydany nakaz zapłaty Sądu Okręgowego w K. z 21 września 2017 r. sygn. akt (...),

- oddalił powództwo w pozostałej części[pkt II],

- zasądził od M. Ł. (2) i M. Ł. (1) solidarnie na rzecz strony powodowej kwotę 5183,20 zł, tytułem kosztów procesu, przy czym wskazał, iż także co do tego obowiązku pozwani odpowiadają wobec powódki solidarnie z (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. [pkt III],

-zasądził od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K., na rzecz M. Ł. (2) i M. Ł. (1) solidarnie kwotę 3985,20 zł z tytułu kosztów procesu – wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu- [pkt IV] oraz ,

- przyznał adwokatowi K. K. z sum Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kielcach kwotę 2656,80 zł , tytułem pozostałej części wynagrodzenia za zastępstwo pozwanych z urzędu[[pkt V sentencji orzeczenia]

Sąd Okręgowy ustalił następujące fakty istotne dla rozstrzygnięcia :

W dniu 30 marca 2015 r. powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. jako wynajmująca, zawarła ze spółką z ograniczoną odpowiedzialnością (...) umowę nr (...) r., na podstawie której wynajmowała (...) sprzęt budowlany. Czas trwania najmu, stawki czynszu, rodzaj, ilość i specyfikację techniczną sprzętu miał zawierać załącznik, przy tym strony dopuszczały dołączenie do umowy więcej niż jednego załącznika, stosowanie do potrzeb.

Rozliczenia pomiędzy stronami miały następować na podstawie danych z załącznika i protokołu zdawczo-odbiorczego. Tytułem czynszu najemczynie miała płacić kwotę wynikającą ze stawek czynszu wykazanych w załączniku za każdy miesiąc kalendarzowy.

W dniu 29 listopada 2016 r. powódka zawarła z pozwanymi M. Ł. (2) (prezesem zarządu i współnikiem (...) Sp. z o.o.) i jego żoną M. Ł. (1) (wspólnikiem i byłym członkiem zarządu (...) Sp. z o.o.), umowę poręczenia.

W jej §1 pozwani udzielili poręczenia za zobowiązania (...) Sp. z o.o. (wówczas w P.) z tytułu wynajmu sprzętu dokonanego na podstawie umowy najmu nr (...) z dnia 30 marca 2015 r. Wskazano, że „poręczenie obejmuje zobowiązania najemcy istniejące w dniu udzielenia poręczenia, jak też mogące powstać w przyszłości z tytułu niewykonania powyższej umowy najmu”.

(...)rozliczała się z najemczynią w ten sposób, że wystawiała comiesięczne faktury VAT za poszczególne budowy, określające wynajmowany sprzęt, ilość dni i stawkę czynszu. I tak powód wystawił m.in. faktury nr:

- (...) z 31. 10. 2016 r., płatną do 31. 11. 2016 r. na 9488,59 zł ,
- (...) z 31. 10. 2016 r., płatną do 31. 11. 2016 r. na 16.409,80 zł ,
- (...) z 31. 10. 2016 r., płatną do 31. 11. 2016 r. na 1765,05 zł ,
- (...) z 31. 10. 2016 r., płatną do 31. 11. 2016 r. na 1971,58 zł ,
- (...) z 28. 11. 2016 r., płatną do 28. 12. 2016 r. na 980,56 zł ,
- (...) z 30. 11. 2016 r., płatną do 30. 12. 2016 r. na 8251,90 zł ,
- (...) z 30. 11. 2016 r., płatną do 30. 12. 2016 r. na 13.438,43 zł ,
- (...) z 30. 11. 2016 r., płatną do 30. 12. 2016 r. na 2944,62 zł ,
- (...) z 30. 11. 2016 r., płatną do 30. 12. 2016 r. na 1792,59 zł

oraz dalsze 34 faktury VAT pomiędzy 31 grudnia 2016 r. a 30 czerwca 2017 r. , na łączną sumę 87.710,30 zł

Pozwana spółka wpłaciła na poczet tych należności ogółem sumę 1.350 zł (450 zł w dniu 11 sierpnia 2017 r., 500 zł w dniu 16 sierpnia 2017 r. i 400 zł w dniu 22 sierpnia 2017r, która została uwzględniona przez powódkę przy określeniu wysokości kwoty dochodzonej pozwem.

W ramach oceny prawnej roszczenia spółki (...) , Sąd I instancji, uznał je za uzasadnione co do kwoty 57 043, 12 zł wraz z odsetkami za opóźnienie począwszy od dnia 11 sierpnia 2017r. Stanowiło ono sumę należności z tytułu nie zapłaconego przez (...) czynszu za najem sprzętu budowlanego , opartego na umowie z 30 marca 2015r, stwierdzonych dziewięcioma fakturami , które ściśle zindywidualizował w ustaleniach faktycznych.

W pozostałym zakresie żądanie powódki ocenił jako wobec małżonków Ł. - poręczyli zobowiązań spółki (...), niezasadne.

Odnosząc się do poszczególnych zarzutów , którymi bronili się przed żądaniem powódki wskazał , że nietrafny jest ten, w ramach którego podnosili oni nieprawidłowe określenie w umowie poręczenia umowy za zobowiązania z której mieli odpowiadać. Oczywiście bowiem , jego zdaniem było , iż jej numer podany w umowie poręczenia został wskazany omyłkowo , a strony nie miały wątpliwości , iż poręczyciele będą odpowiadać za zobowiązania (...) z umowy najmu z powódką z dnia 30 marca 2015r.

Sąd Okręgowy zweryfikował jako nietrafny zarzut M. Ł. (1) , która twierdziła , że zawarła umowę poręczenia pod wpływem błędu co do treści czynności prawnej , wywołanego przez powódkę.

Argumentował , że po pierwsze pozwana nie dowiodła , iż uchyliła się od skutków prawnych swojego oświadczenia przez stosowne oświadczenie kierowane do powódki. Po wtóre o tego rodzaju błędzie nie może być mowy skoro pomiędzy (...)i (...) nie były zawierane żadne inne umowy najmu sprzętu budowlanego z którymi pozwana mogła pomylić umowę z 30 marca 2015r. Co więcej, była współnikiem dłużniczki i w czasie zawierania umowy najmu członkiem jej zarządu, stąd powinna być zorientowaną jakiej czynności spółka dokonuje , wobec czego , tym bardziej , do pomyłki dojść nie mogło.

Jeżeli w ogóle nie interesowała się tym do czego się zobowiązuje i poręczyła za zobowiązania spółki wobec powódki [jak twierdziła] na prośbę męża, to okoliczność ta nie może wywoływać negatywnych skutków dla wierzyciela, skoro treść umowy poręczenia była jasna. Umowa nie musiała zawierać informacji w jakiej wysokości jest aktualne, na datę jej zawarcia, zadłużenie (...).

Nie są usprawiedliwionymi, w ocenie Sądu I instancji, te zarzuty w ramach których obydwójce małżonkowie twierdzili, iż roszczeniem zgłoszone w pozwie jest przedwczesne.

Odwołując się do treści art. 881 kc oraz §2 umowy poręczenia, wskazał, iż poręczyciel jest odpowiedzialny jak współdłużnik solidarny, zatem wierzyciel może dochodzić wykonania zobowiązania od wszystkich lub niektórych tak odpowiedzialnych za zobowiązanie dłużników, według swojego wyboru.

Chybiony jest jego zdaniem także zarzut zapłaty długu dochodzonego pozwem przez spółkę najemcę, w zakresie sumy 88 398, 98 zł albowiem była to należność prowadząca do wygaśnięcia zobowiązań wcześniejszych aniżeli te, które stanowiły podstawę żądania dochodzonego w obecnym procesie.

Podkreślił, że taki wniosek wypływa z porównania, wynikających z dokumentu przelewu potwierdzającego te zapłatę, numerów faktur, na poczet których tej formie była dokonywana.

Częściowe oddalenie powództwa spółki (...) wynikało z podzielenia przez Sąd Okręgowy natomiast w części zarzutu nieważności umowy poręczenia z dnia 29 listopada 2016r, a mianowicie w takim w którym dotyczyła ona przyszłych, powstałych po dacie zawarcia tej umowy, niezaspokojonych zobowiązań spółki (...) z tytułu czynszu najmu maszyn i urządzeń budowlanych.

Odwołując się do normy art. 878 §1 kc wskazał, że jakakolwiek dopuszczalne jest określenie górnej granicy odpowiedzialności poręczyciela za dług przyszły, poprzez wskazanie umowy, z której dług za który odpowiadać będzie wynika, jednakże sytuacja taka nie miała w rozstrzyganej sprawie miejsca.

W umowie zawartej przez powódkę z małżonkami Ł. doszło do odesłania, w zakresie oznaczenia granic ich odpowiedzialności jako poręczycieli do umowy z 30 marca 2015r, która miała charakter jedynie ramowy.

Przewidywała ona tylko, iż dłużnik będzie wynajmował bliżej nieokreślony sprzęt, nie wiadomo na jak długi okres, i to za nieznaną wysokość czynszu. Odsyłała co prawda w tym zakresie do załącznika, jednakże jego numer nawet nie został w umowie wskazany i nie wiadomo, czy w ogóle został on sporządzony w odniesieniu do zobowiązań powstałych po dacie 29 listopada 2016r.

Jak argumentował dalej Sąd I instancji, ze specyfiki umów tego typu, jak umowa najmu z 30 marca 2015r wynika, że nie dotyczą one najmu określonej rzeczy ruchomej, która została wynajęta za określony czynsz i jest wynajmowana przez cały czas trwania umowy, lecz oznaczonego co do gatunku sprzętu budowlanego, w licznych asortymencie, który jest wynajmowany i zwracany w zależności od potrzeb najemcy i rozliczany na bieżąco z drugą stroną.

Z wystawionych i przedłożonych do pozwu faktur VAT można wnioskować, że praktyką stron było rozliczanie każdorazowo wynajmowanego sprzętu na podstawie tych dokumentów rozliczeniowych. Tym samym nie można, jego zdaniem, stwierdzić, że umowa nr (...) nie pozwalała na określenie wysokości przyszłych zobowiązań z niej wynikających nawet w przybliżeniu tym bardziej, że czas jej trwania nie był określony.

W oparciu o taką ocenę Sąd I instancji uznał, iż zobowiązanie pozwanych poręczycieli powstało ważnie tylko w odniesieniu do należności czynszowych za okresy przed zawarciem umowy poręczenia. Przy tym bez znaczenia dla takiej oceny pozostaje to, czy wierzytelności powódki potwierdzone tymi dziewięcioma fakturami obejmującymi łącznie kwotę, w części uwzględnionego w orzeczeniu żądania wynikające były już czy też nie, wymagalnymi na tę datę jej podpisania.

Wyklucza to objęcie odpowiedzialnością małżonków Ł. tych długów spółki (...) wobec powódki, które dochodzone pozwem zostały stwierdzone fakturami wystawionymi przez wobec (...) po dniu 30 listopada 2016.

Sąd ocenił przy tym, iż należność potwierdzona fakturą z tego dnia dotyczy zobowiązania, którego źródło powstało jeszcze przed zawarciem tej umowy i zaliczył należność z niej do uwzględnionej części roszczenia (...)

Wskazując , że w zakresie w jakim powództwo zostało uwzględnione pozwani jako poręczyciele odpowiadają z ta spółką [która nie zakwestionowała nakazu zapłaty] solidarnie, należność tę Sąd zasadził z ustawowymi odsetkami za opóźnienie , począwszy od 11 sierpnia 2017 r., kiedy wezwani zostali do spełnienia świadczenia wezwaniem sformułowanym przez wierzycielkę.

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach procesu była norma art. 100 kpc .

Rozliczenie ich pomiędzy stronami uwzględniało skalę w której spółka (...) wykazała swoje roszczenie i w jakiej pozwani Ł. skutecznie się przed nim obronili.

Pozostała po takim rozliczeniu część wynagrodzenia należnego pełnomocnikowi pozwanych ustanowionemu z urzędu została przyznana przez Sąd ze środków budżetowych Skarbu Państwa.

Apelacje od tego orzeczenia złożyły obydwie strony.

Pozwani , zaskarżając wyrok w zakresie punktu I jego sentencji , w jej wniosku domagali się jego zmiany i oddalenia powództwa w całości oraz przyznania na rzecz ich pełnomocnika ustanowionego z urzędu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej.

Jako wniosek ewentualny sformułowali żądanie uchylenia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Środek odwoławczy został oparty na następujących zarzutach :

- naruszenia prawa procesowego , w sposób mający dla treści rozstrzygnięcia istotne znaczenie , a to art. 233 §1 kpc wobec przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów i zastąpienie jej ocena dowolną i nietrafne przyjęcie , iż :

a/ M. Ł. (1) odpowiada jako poręczyciel za zobowiązania spółki (...) w zakresie przypisanym jej w zaskarżonym orzeczeniu mimo , że w dacie podpisania umowy z 29 listopada 2016r nie była już członkiem jej zarządu. Wobec tego nie wiedziała jaka umowa łączyła spółkę z powódką , a tym samym jakie zobowiązanie będzie ją obciążać jako poręczyciela tym bardziej , iż sama umowa nie określała dostatecznie tego zobowiązania.

Podnoszona wada, zdaniem skarżących , miała polegać także na niezasadnym przypisaniu pozwanej odpowiedzialności mimo , iż o zadłużeniu (...) za które miałyby odpowiadać dowiedziała się dopiero z wezwania do zapłaty oraz wydanego przez Sąd I instancji nakazu zapłaty.

Skarżący podnosili , że M. Ł. (1) nie miała możliwości zapoznania się z treścią umowy najmu z 30 marca 2015r , a umowa poręczenia nie określała jaka suma zadłużenia , wynikając z tej umowy , na datę jej podpisania obciąża wobec powódki spółkę (...). Ich zdaniem brak tych danych wyklucza zasadność stanowiska Sądu Okręgowego zgodnie z którym M. Ł. powinna była we własnym zakresie ustalić zobowiązanie za które poręcza.

Podnoszona nieprawidłowość dotyczy, w ocenie skarżących także przyjęcia przez Sąd , iż odpowiadają za zobowiązania (...) w zakresie oznaczonym w zaskarżonym wyroku mimo , że w chwili zawierania umowy poręczenia zobowiązania te nie były jeszcze wymagalne,

- naruszenia prawa materialnego wobec błędnej wykładni art. 878§1 kc w następstwie której Sąd przypisał małżonkom Ł. jako poręczycielom odpowiedzialność za zobowiązania (...) mimo , że nie były wymagalne,

Zdaniem skarżących naruszył również art. 5 kc nie stosując tej normy dla oceny żądania powódki jako sprzecznego z zasadami współżycia społecznego , które także z tej przyczyny, powinno zostać oddalone jako przejaw nadużycia prawa podmiotowego.

Wnosząc apelację spółka (...), objęła jej zakresem punkty II, III i IV sentencji wyroku, domagając się zmiany rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w ten sposób aby powództwo zostało uwzględnione w całości, a pozwani obciążeni kosztami postępowania za obydwie instancje.

Środek odwoławczy został oparty na następujących zarzutach:

- błędy w ustaleniach faktycznych poprzez nietrafne uznanie, że umowa najmu sprzętu budowlanego nr (...), zawarta w dniu 30 marca 2015r, za zobowiązania z której za najemczyńnię poręczyli małżonkowie Ł., nie pozwalała na określenie wysokości przyszłych zobowiązań.

Z tym zarzutem łączył się ściśle zarzut materialny nie właściwej wykładni art. 878 §1 kc, która doprowadziła do niepoprawnej oceny prawnej, że pozwani odpowiadają jedynie za niezaspokojone zobowiązania (...), powstałe do dnia podpisania przez nich umowy poręczenia mimo, że, zdaniem skarżącej, wskazana wyżej możliwość określenia wysokości przyszłych zobowiązań powinna doprowadzić do przyjęcia ich odpowiedzialności za zobowiązania powstałe po dacie 29 listopada 2016r w zakresie dochodzonym żądaniem pozwu.

Odpowiadając na apelacje przeciwników procesowych, strony domagały się ich oddalenia jako pozbawionych uzasadnionych podstaw oraz obciążenia ich kosztami postępowania apelacyjnego na swoją rzecz.

Rozpoznając apelacje, Sąd Apelacyjny rozważył:

Środek odwoławczy M. i M. Ł. (2) nie jest uzasadniony i podlega oddaleniu.

Nie mają racji pozwani, podnosząc zarzut procesowy przekroczenia przez Sąd Okręgowy granic swobodnej oceny dowodów.

Przypomnieć należy, odwołując się do utrwalonego i podzielanego przez skład Sądu Apelacyjnego rozstrzygającego sprawę, stanowiska Sądu Najwyższego, wypracowanego na tle wykładni art. 233 §1 kpc, iż jego skuteczne postawienie wymaga od strony wykazania na czym, w odniesieniu do zindywidualizowanych dowodów polegała nieprawidłowość postępowania Sądu, w zakresie ich oceny i poczynionych na jej podstawie ustaleń.

W szczególności strona ma wykazać dlaczego obdarzenie jednych dowodów wiarygodnością czy uznanie, w odróżnieniu od innych, szczególnego ich znaczenia dla dokonanych ustaleń, nie da się pogodzić z regułami doświadczenia życiowego i [lub] zasadami logicznego rozumowania, czy też przewidzianymi przez procedurę regułami dowodzenia.

Nie oparcie stawianego zarzutu na tych zasadach, wyklucza uznanie go za usprawiedliwiony, pozostając dowolną, nie doniosłą z tego punktu widzenia polemiką oceną i ustaleniami Sądu niższej instancji.

/ por. w tej materii, wyrażające podobne stanowisko, powołane tylko przykładowo, orzeczenia Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2001, sygn. IV CKN 970/00 i z 6 lipca 2005, sygn. III CK 3/05, obydwa powołane za zbiorem Lex/

Ponadto nie można tracić z pola widzenia również, że swobodna ocena dowodów stanowi jeden z podstawowych elementów składających się na jurysdykcyjną kompetencję Sądu, który dowody bezpośrednio przeprowadza.

Ma to m. in. i takie następstwo, że nawet w sytuacji w której z treści dowodów można, w zakresie ustaleń, wyprowadzić równie logiczne, chociaż przeciwne do przyjętych przez Sąd I instancji wnioski, to zarzut naruszenia normy art. 233 §1 kpc, pomimo to, nie zostanie uznany za usprawiedliwiony.

Dopóty, dopóki ocena przeprowadzona przez Sąd ocena mieści się w granicach wyznaczonych przez tę normę procesową i nie doznały naruszenia wskazane tam jej kryteria, Sąd Odwoławczy obowiązany jest oceną tę, a co za tym idzie także wnioski z niej wynikające dla ustaleń faktycznych, aprobować.

To, jaki sposób pozwani motywują weryfikowany zarzut wyklucza jego podzielenie.

W miejsce rzeczowej, opartej na wskazanych wyżej zasadach, krytyki postępowania Sądu Okręgowego w zakresie oceny, skarżący nie odwołując się do zindywidualizowanych dowodów, które miałyby być niepoprawnie z punktu widzenia naruszonej normy ocenione, skutkując nieprawidłowościami w zakresie ustaleń faktycznych, małżonkowie Ł. ograniczają się do powtórzenia argumentacji powoływanej już przed Sądem niższej instancji, co do tego, że pozwana M. Ł. (1) nie wiedziała o tym do czego i w jakim zakresie się zobowiązuje, podpisując umowę poręczenia i jakie były tej niewiedzy przyczyny [pozostając po stronie powódki albo też wynikając z wcześniejszej aniżeli data umowy, utraty statusu członka zarządu spółki (...)].

Pozostałe argumenty mające wspierać omawiany zarzut są o tyle nie doniosłe dla jego oceny, że zmierzają do podważenia nie oceny dowodów i dokonanych ustaleń ale stanowiska prawnego, w ramach którego Sąd I instancji uznał ich za odpowiedzialnych za zobowiązania (...) do kwoty oznaczonej w kontrolowanym instancyjnie orzeczeniu, na podstawie umowy poręczenia, obejmującej zobowiązania spółki najemcy sprzętu budowlanego, powstałych do dnia jej podpisania.

Tak skonstruowana argumentacja z przyczyn wskazanych wyżej nie może odnieść spodziewanego skutku w postaci uznania zarzutu za trafny.

Zatem jedynie na marginesie należy zwrócić uwagę, że jakkolwiek w chwili podpisania umowy poręczenia, co wynika z treści odpisu zupełnego z rejestru przedsiębiorców KRS dotyczącego spółki z o. o. (...) w K. / poprzednio w P. / - k. 197 akt /, M. Ł. (1) nie była już członkiem jej zarządu, tracąc ten status z dniem 29 lipca 2016r, tym niemniej do 5 kwietnia 2017r pełniła w jej strukturze funkcję prokurenta samoistnego.

Tym samym miała możliwość pełnego wglądu w dokumenty spółki i przy zachowaniu przynajmniej podstawowych reguł staranności i dbałości o własne interesy majątkowe mogła ustalić za co i w jakim zakresie przyjmie na siebie odpowiedzialność poręczając za zobowiązania spółki.

Dbałość własne interesy, nawet na tym, zupełnie podstawowym poziomie, wymagała także od niej aby, w warunkach gdy w tym czasie prezesem zarządu pozostawał jej mąż - pozwany M. Ł. (2) od niego uzyskać informacje na temat tych zobowiązań, które miała na sobie, obok niego, przyjąć.

Nie można wobec tego tym bardziej podzielić argumentu skarżących, że podnoszona wadliwość wynika z faktu, że pozwana dowiedziała się o nich dopiero z wezwania do zapłaty skierowanego do niej przez (...) czy nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu przez Sąd I instancji.

Pozostałe argumenty do których odwołują się pozwani w ramach tego zarzutu nie służą krytyce oceny dowodów i poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń ale wniosków prawnych, które doprowadziły do częściowego uwzględnienia powództwa spółki (...).

Uznanie tego zarzutu za nieuzasadniony ma to następstwo, że ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd niższej instancji, jako poprawne, Sąd II instancji przyjmuje za własne.

Sąd Apelacyjny uzupełnia je jedynie o okoliczności, które nie były przez strony w toku sporu kwestionowane, a mianowicie, iż M. Ł. (1) pełniła funkcję prokurenta samoistnego spółki (...) w K. do 5 kwietnia 2017r, a powódka wobec permanentnego nie regulowania przez spółkę wymagalnych zobowiązań wynikających z umowy z 30 marca 2015r, doprowadziła do jej rozwiązania w drugiej połowie w 2017r

Nie mają racji skarżący małżonkowie, podnosząc zarzuty materialne.

Nie można zasadnie mówiąc o tym, iż roszczenie powódki stanowi przejaw nadużycia przez nią prawa podmiotowego i nie powinno korzystać ochrony jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego w tym w szczególności z regułą lojalnego postępowania wobec kontrahenta.

Pozwani upatrują jej naruszenia, jak wynika z uzasadnienia apelacji, w zbyt późnym z punktu widzenia powstania zadłużenia po stronie (...), wezwaniem do zapłaty skierowanym do spółki mimo, że już wcześniej (...), w warunkach nie terminowej realizacji zobowiązań z tytułu należności czynszowych za wynajmowany sprzęt, miała możliwość rozwiązania umowy najmu bez zachowania terminów wypowiedzenia / co wykluczałoby odpowiedzialność pozwanych jako poręczycieli /

Stanowisko skarżących nie jest trafne.

Ma rację powódka, podnosząc w odpowiedzi na ich apelację, że tego rodzaju zarzut nie uwzględnia realiów obrotu gospodarczego w którym zdarzają się opóźnienia w terminowym wykonywaniu zobowiązań i nie są one powodem niezwłocznego rozwiązywania umów z opóźniającym się dłużnikiem. Nie można w ramach tej oceny nie brać pod rozwagę, że już w czasie istniejącego opóźnienia spółka (...), co wynika z ustaleń zapłaciła [chociaż niewielką] część długu, co mogło uzasadnić w ramach kalkulacji gospodarczej (...), nie podejmowanie kroków zmierzających do definitywnego rozwiązania stosunku obligacyjnego.

Opóźnienia te jednak powódka brała pod rozwagę w tej kalkulacji skoro poszukiwała dodatkowego zabezpieczenia swoich należności, którym było zawarcie umowy poręczenia z pozwanymi Ł., którzy będąc wspólnikami dłużniczki i pełniąc istotne funkcje w jej strukturze korporacyjnej, byli w sposób uzasadniony traktowani przez wierzyciela jako osoby najbardziej zainteresowane tym, aby długi (...) zostały zaspokojone.

W tych okolicznościach o twierdzonym przez apelujących nadużyciu prawa podmiotowego ze strony powódki dochodzącej roszczenia określonego w pozwie nie można zasadnie mówić.

Odeprzeć także należy drugi z zarzutów materialnych, szczególnie biorąc pod rozwagę w czym małżonkowie Ł. upatrują naruszenia art. 878 §1 kc.

Na wstępie należy zauważyć, że zarzut ten jest wadliwie skonstruowany.

W jego ramach skarżący podnoszą błąd wykładni tej normy, podczas gdy ewentualnie można by mówić, gdyby go podzielić, o błędzie subsumpcji tego przepisu do ustalonego w sprawie stanu faktycznego.

Trzeba zwrócić uwagę, iż formułując ten zarzut, skarżący wprost odwołują się do poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, podczas gdy z błędem wykładni mamy do czynienia wówczas, gdy wada oceny Sądu dotyczy interpretacji przepisu, która ma charakter ogólniejszy, zupełnie niezależny od okoliczności skonstatowanych w rozstrzyganej sprawie.

Odnosząc jedynie te nieprawidłowości, która sama w sobie nie wyklucza uznania, że Sąd niższej instancji nieprawnie zastosował wskazany przepis, a Sąd Odwoławczy musi brać to pod rozwagę niezależnie od postanowienia tego rodzaju zarzutu przez stronę, powiedzieć należy, że pozwani nie mają racji także w tej części swojego stanowiska zaprezentowanego w apelacji.

Upatrując wady oceny Sądu Okręgowego w tym, że wierzytelności za które odpowiedzialność została im przypisana, przed zawarciem umowy poręczenia nie były wymagalne, skarżący nietrafnie utożsamiają je z długiem przyszłym o którym stanowi art. 878 §1 kc.

Długiem przyszłym jest taki, który w chwili zawarcia poręki jeszcze nie istnieje i z którego poręczyciel nie jest zobowiązany do jakiegokolwiek świadczenia. W warunkach, gdy powstał wcześniej ale świadczenie dla którego

stanowi podstawę nie jest jeszcze wymagalne , nie można zasadnie mówić o długi przyszłym w rozumieniu tego przepisu.

/ por. bliżej w tej kwestii także stanowisko M. Bączyka w opracowaniu : Poręczenie za dług przyszły s. 31 /

Z ustaleń dokonanych w sprawie wynika , że zobowiązania stwierdzone wskazanymi wyżej dziewięcioma fakturami powstały przed zawarciem umowy poręczenia wobec czego pozwani nie mogą skutecznie , w odwołaniu się do omówionego zarzutu, upatrywać we wskazanej normie postawy do uwolnienia się od odpowiedzialności za spełnienie świadczeń w nich stwierdzonych.

W tym kontekście wskazać trzeba , iż małżonkowie Ł. podnosili wobec sposobu zastosowania przez Sąd I instancji przepisu art. 878 §1 kc jeszcze jeden argument krytyczny , chociaż umieścili go w ramach zarzutu procesowego , naruszenia art. 233 §1 kpc.

Opierał się on na tezie , że umowa poręczenia jest nieważna dlatego , że umowa nie zawierała żadnej informacji o rozmiarze zobowiązania za które poręczyciele mieli by przyjąć odpowiedzialność.

Pogląd ten nie jest uzasadniony i nie prowadzi do podzielenia stawianego zarzutu albowiem nie stanowi przesłanki ważności takiej umowy kwotowe oznaczenie zakresu zobowiązania poręczyciela. Wystarcza , dla spełnienia obowiązku ustawowego, takie określenie tej odpowiedzialności , które co do źródła i zakresu nie budzi – według obiektywnej oceny - wątpliwości. [kwestia ta zostanie podjęta szerzej przy omawianiu zarzutu materialnego postanowionego w apelacji strony powodowej].

Uznając zatem , iż żaden z zarzutów apelacyjnych pozwanych nie jest zasadny , opartą na nich apelację Sąd II instancji oddalił , na podstawie art. 385 kpc w zw z art. 878 §1 kc. [pkt 2 wyroku]

Przechodząc do oceny apelacji spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) w K., za chybiony należy uznać zarzut błędu w ustaleniach faktycznych.

Biorąc pod rozwagę argumentację , która została powołana dla uzasadnienia tego zarzutu uznać należy , że w istocie za jego pośrednictwem spółka (...) nie neguje ustaleń ale ich ocenę prawną w odniesieniu do tego, czy umowa poręczenia z 29 listopada 2016 r. w sposób dostateczny z punktu widzenia wymogu określenia zakresu odpowiedzialności poręczycieli za zobowiązania spółki (...) , zobowiązanie małżonków Ł. identyfikowała, w tym także co do długu przyszłego.

Uznając zatem z tej przyczyny zarzut ten za niezasadny , przechodząc do weryfikacji zarzutu materialnego , Sąd II instancji w pierwszej kolejności zauważa , iż podobnie jak w przypadku zarzutu pozwanych i z tych samych przyczyn obarczony jest nieprawidłowością konstrukcyjną , w istocie będąc zarzutem nieprawidłowości zastosowania art. 878 §1 kc.

Należy go jednak podzielić albowiem w ocenie Sądu Apelacyjnego , Sąd Okręgowy nie miał racji uznając , iż zawarta przez strony umowa poręczenia , w odniesieniu do długów spółki (...) powstałych po dniu jej podpisania, nie wywołała skutku prawnego wobec braku dostatecznego określenia w jej treści zobowiązań za które małżonkowie Ł. przyjęli odpowiedzialność.

W warunkach , w których argumentacja pozwanych na której opierali oni materialny zarzut swojej apelacji w odniesieniu do zobowiązań powstałych przed zawarciem umowy poręczenia została uznana za nietrafną , ocena zarzutu materialnego sformułowanego przez powódkę w jej środku odwoławczym , ograniczona zostanie do zagadnienia czy treść umowy poręczenia z dnia 29 listopada 2016r była na tle jednoznaczna w odniesieniu do określenia zakresu odpowiedzialności poręczyciela za przyszłe długi spółki (...) wynikające z umowy najmu sprzętu budowlanego z dnia 30 marca 2015r aby uznać , że odpowiedzialność za nie po stronie pozwanych rzeczywiście

powstała , biorąc pod rozwagę , iż warunkiem ważności umowy poręki jest , po myśli art. 878 §1 in fine kc określenie górnej granicy takiej odpowiedzialności.

Powszechnie przyjmuje się w literaturze przedmiotu i orzecznictwie służącym wykładni tej normy , że pomimo użytego w przepisie zwrotu o wysokości [przyszłego] zobowiązania , wymaganie to jest spełnione nie tylko wówczas , kiedy granica tej odpowiedzialności jest określona kwotowo czy przez wskazanie nie budzącego wątpliwości interpretacyjnych , spodziewanego zachowania poręczyciela , którego poręczony nie zrealizuje ale także wówczas , gdy jego zobowiązanie jest w sposób wystarczający oznaczone , wykluczając wzajemne wątpliwości stron nawiązanego stosunku umownego , za co w jakim zakresie poręczyciel przyjął odpowiedzialność wobec w ten sposób zabezpieczonego wierzyciela.

/ por. w tej materii także , wskazane jedynie dla przykładu , podzielane przez Sąd Apelacyjny , w składzie rozpoznającym sprawę, zapatrywania Sądu Najwyższego wyrażone w judykatach z 17 listopada 2016r , sygn. IV CSK 93/16 i z 11 maja 2017r , sygn. II CSK 496/16 , obydwa powołane za zbiorem Legalis /.

Jak wynika z ustaleń faktycznych dokonanych w sprawie, zawierając umowę z dnia 29 listopada 2016r powódka i pozwani Ł. przyjęli, w zakresie sposobu oznaczenia długów spółki (...) wzięli odpowiedzialność , mechanizm odesłania do umowy najmu sprzętu budowlanego z 30 marca 2015r nr (...), zawartej pomiędzy powódka i spółką- dłużnikiem. Postanowienia tej umowy identyfikowały podstawy oraz sposób ilościowego oznaczenia tych zobowiązań a także wskazywały inne warunki ich powstania.

Z ustaleń tych wynika również , iż żadna ze stron takiego oznaczenia zakresu odpowiedzialności poręczycieli , która wynika z z §1 umowy poręczenia za długi w [tym przyszłe] nie kwestionowała aż do czasu zaistnienia obecnie rozstrzyganego sporu przed Sądem.

Co więcej , zauważyć należy , że pozwani , aż do ostatniej rozprawy przed Sądem I instancji nie kwestionowali podstaw ani wysokości także tych - przyszłych z punktu widzenia daty podpisania umowy poręczenia - długów spółki (...).

Zakwestionowanie ich tuż przed zakończeniem postępowania rozpoznawczego było o tyle niedoniosłe dla rozstrzygnięcia , że po pierwsze nie zostało poparte żadną merytoryczną argumentacją oraz inicjatywą dowodową , a po wtóre i przede wszystkim, w warunkach rozpoznawania sprawy w reżymie postępowania upominawczego negację tę należało uznać za procesowo spóźnioną w rozumieniu art. 503 in princ. kpc.

Odesłanie w umowie poręczenia o którym była mowa wyżej , aprobowane przez strony jako podstawą oznaczenia także zobowiązań przyszłych za które poręczyciele mają odpowiadać pozwalało na bezpośrednie sięganie do postanowień umowy najmu sprzętu budowlanego z 30 marca 2015r , w celu ich identyfikacji służącej oznaczeniu granic odpowiedzialności pozwanych.

Z kolei analiza jej postanowień powala na wniosek , że w sposób bardzo szczegółowy, nie pozwalający na powstanie w tym zakresie wątpliwości, określała ona jakie dokumenty stanowić będą podstawę określenia tych zobowiązań.

Umowa najmu jednoznacznie wskazywała , że rozliczenia pomiędzy stronami [spółkami (...)] wynikając z czasu najmu , rodzaju objętego nim sprzętu budowlanego i uzgadnianych każdorazowo stawek czynszowych , następować będą na podstawie danych z przygotowanego załącznika , którym był protokół wydania sprzętu oraz z protokołu zdawczo odbiorczego danej partii , uprzednio wynajętych maszyn czy urządzeń.

W konsekwencji , na ich podstawie każda ze stron umowy najmu jak i poprzez wskazane odesłanie do niej , umowy poręczenia , także w odniesieniu do przyszłych długów spółki (...) wobec powódki , mogła w sposób precyzyjny ustalić jaki jest ich zakres.

Taką możliwość potwierdzają także same dokumenty faktur załączonych do pozwu , obejmujących należności czynszowe ze zobowiązań powstałych zarówno przed jak i po podpisaniu umowy poręczenia. Każdy taki dokument opisuje bardzo szczegółowo rodzaj wynajmowanego sprzętu , czasokres najmu oraz stawki czynszu.

Tak jak już była o tym mowa , pozwani nie zanegowali skutecznie tych wyliczeń ani podstaw do ich ustalenia.

Gdy do tego dodać , iż obydwójce poręczyciele z racji statusu wspólników i sprawowanych funkcji w ramach struktury korporacyjnej spółki (...) , tak w czasie zawierania umowy najmu jak i poręczenia , mieli pełny wgląd nie tylko w treść umowy najmu ale byli świadomi sposobu jak są kształtowane zobowiązania z niej wynikające w relacjach stron , nie może budzić wątpliwości , że wspólna decyzja stron umowy poręczenia co do wykorzystania mechanizmu odesłania do niej jako podstawy określenia [oznaczenia] przyszłych długów najemczynie sprzętu za które małżonkowie Ł. przyjęli odpowiedzialność w sposób wystarczający dla potwierdzenia ważności czynności prawnej poręki identyfikuje ich zobowiązania w tym te , które powstały po stronie (...) po zawarciu umowy z dnia 29 listopada 2016r.

Podzielając zatem zarzut materialny podnoszony przez apelującą powódkę , Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok, orzekając jak w punkcie 1 I wyroku.

W pkt 1 II umorzył postępowanie uwzględniając to , iż w toku postępowania rozpoznawczego [czego nie dostrzegł Sąd Okręgowy] powódka cofnęła powództwo w zakresie kwoty 2 150 zł / wraz z odsetkami / wobec zapłaty tej części zobowiązania przez (...) już po wszczęciu postępowania / k. 162 akt/ Stad należna spółce (...) suma zamknęła się w kwocie 141 253, 42 zł [143 403, 42 zł – 2150 zł] .

Rozstrzygając o kosztach procesu [pkt 1III] , Sąd II instancji ocenił , że uwzględnienie żądania pozwu niemal w całości, daje podstawę do obciążenia pozwanych solidarnym obowiązkiem ich zwrotu na rzecz powódki, w oparciu o regułę która wynika z art. 98 §1 i 3 kpc w zw z art. 99 kpc .

Na należną spółce (...) z tego tytułu sumę 12 958 zł składają się : opłata od pozwu [7541 zł] , opłata skarbową od pełnomocnictw [17 zł] oraz wynagrodzenie pełnomocnika będącego radcą prawnym [5 400 złotych.]

Formułując ten punkt orzeczenia , podobnie jak i punkt I 1 , Sąd Apelacyjny uwzględnił , iż odpowiedzialność pozwanych jest odpowiedzialnością solidarną ze spółką (...) , w takim zakresie w jakim odpowiedzialność wobec niej w relacji z powódką została stwierdzona w prawomocnym wobec niej nakazie zapłaty z dnia 21 września 2017r , w sprawie (...)

W warunkach , gdy zastępowani przez pełnomocnika z urzędu – adwokata - pozwani przegrali spór wynagrodzenie dla ich reprezentanta zostało przyznane ze środków budżetowych Sądu Okręgowego w Kielcach , w kwocie ustalonej na podstawie § 8 pkt 6 oraz §4 ust. 3 Rozporządzenia MS , w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 3 października 2016 [jedn. tekst DzU z 2019 poz. 18]

Z podanych przyczyn Sąd Apelacyjny , na skutek apelacji strony powodowej , zmienił objęte nią orzeczenie , w sposób wskazany w punkcie 1 I-IV , na podstawie art. 386 §1 kpc.

Orzekając o kosztach postępowania apelacyjnego, Sąd II instancji zastosował art. 98 §1 i 3 kpc i art. 99 kpc w zw z art. 108 §1 i 391 §2 kpc. i wynikającą z niego zasadę odpowiedzialności za wynik sprawy.

Na kwotę należną powódce solidarnie od pozwanych , złożyły się :

opłata od apelacji oraz wynagrodzenie pełnomocnika będącego radcą prawnym, ustalone na podstawie §2 pkt 6 w zw. z §10 ust.1 pkt 2 Rozporządzenia MS w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 [jedn. tekst DzU z 2018 poz.265]

Wynagrodzenie dla reprezentującego pozwanych także w postępowaniu apelacyjnym adwokata z urzędu , należne ze środków budżetowych , zostało ustalone na podstawie §8 pkt 6 w zw z §16 ust. 1 pkt 2 wskazanego wyżej Rozporządzenia z 3 października 2016r.

SSA Paweł Czepiel SSA Grzegorz Krężolek SSA Jerzy Bess